

Avgerð

Skálatrøð 20, tann 24. Juni 2016

Mál nr.: 16/00195

Viðgjört: S.R

um yvirtökuna hjá P/f Poul Hansen v.fl. av Sp/f Torginum

1. Samadráttur

Niels W. Poulsen, adv. fráboðaði tann 9. Juni 2016 at P/f Poul Hansen v.fl. høvdu ætlan um at keypa partapeningin í Sp/f Torginum, sum rekur smásølu við gerandisvorum í Vági.

Keypararnir hava stovna felagið, Sp/f Torgið Holding, sum kemur at eiga allan partapeningin í Sp/f Torginum. P/f Poul Hansen kemur at eiga 50% av felagnum, Sp/f Sameng skal eiga 37,5% og Sp/f Pelin skal eiga 12,5%. Keypararnir eru samdur um, at P/f Poul Hansen fær tveir nevndarlimir, herundir formannin, og hinir eigararnir fáa ein nevndarlim í part. P/f Poul Hansen fær tí ræðið á nýggja felagnum.

Talan er um eina transaktión sum er fevnd av §13, stk. 2 í kappingarlógin, og sum skal fráboðast sambært §16, stk. 1 í kappingarlógin, til umsetningurin hjá luttakandi fyritokunum liggar omanfyri tey mork sum eru ásett í §14, stk. 1 í kappingarlógin.

Kappingareftirlitið hevur síðani kannað hesi viðurskifti nærrí, og er komið til at yvirtókan kann góðkennast, til virkna kappingin verður ikki hindrað.

Kappingareftirlitið hevur heimild í §15, stk. 5 í Kappingarlógin til at góðkenna eina yvirtokum, sum ikki hindra virknari kapping, og har ongin tilsogn hevur verið neyðugt.

1.1. Avgerð

Kappingareftirlitið hevur tí, við heimild í §15, stk. 5 í kappingarlógin, avgjört at góðkenna yvirtökuna hjá P/f Poul Hansen vfl. av Sp/f Torginum, vísandi til §15, stk. 2, stk. 1 í kappingarlógin. Ásetingin sigur at ein yvirtoka sum ikki munandi forðar fyrir virknari kapping skal góðkennast.

2. Inngangur

Kappingareftirlitið fekk tann 9. juni 2016 fráboðan sambært §16, stk. 1 í kappingarlóginum. Boðað var frá at P/f Poul Hansen, Edith Maria Samuelsen, Allan Enghamar og Petur Óli Samuelsen hovdu ætlanir um at keypa Sp/f Torgið, sum m.a. annað rekur kolonialhandil í Vági.

Talan er um eina yvritøku sambært §13, stk. 1, pkt. 2 í kappingarlóginum, tí ein ein ella fleiri persónar, sum longu hava ræðið á minst einari fyritøku, ella tá ein ella fleiri fyritokur við keyp av pörtum ella ognum, gjøgnum avtalum ella á annan hátt, fáa beinleiðis ella óbeinleiðis ræðið á allari ella pörtum av einari ella fleiri fyritokum afturat.

Fráboðanarskyldan í §16, stk. 1 í kappingarlóginum fevnir um tær samanleggingar, yvritokur og samváðar sum eru fevndir av §13 stk. 1 ella 2, og har umsetningsmörkini í §14 stk. 1, pkt. 1 ella pkt. 2 eru nádd.

Tá tað kemur til keypararnir er bert ein sum frammanundan er í vinnu.

Luttakandi fyritokur	§14, stk. 1, pkt. 1, fyrsti liður.	§14, stk. 1, pkt. 1, annar liður
P/f Poul Hansen	327. mió. kr.	300 mió. kr.
Sp/f Torgi		27. mió. kr.

Sum tað framgongur omanfyri, so hava minst tvær av luttakandi fyritokunum ein ársumsetning sum er omanfyri 15. mió. kr. og har luttakandi fyritokurnar hava ein samlaðan árligan umsetning á 75. mió. kr.

Talan er sostatt um eina fráboðan sum kemur undir fráboðanarskylduna í §16, stk. 1 í kappingarlóginum.

Ein av keyparunum P/f Poul Hansen hevur heilsolu sum hovuðsvirksemi, men seinastu árin hevur fyritókan víkðka virksemið til smásolu av gerandisvorum. Seinast var september 2015 tá fyritókan legði sít smásoluvirksemi saman við Sp/f Haraldsen.

Selda fyritókan, Sp/f Torgið, hevur sölusum av gerandisvorum í Vági. Partapeningurin í felagnum eigur Sp/f Toftum sum eisini rekur ölsolu í Vági vegna P/f Føroya Bjór og P/f Okkara.

2.1. Transaktiónin

Partarnir hava stovnað felagið Sp/f Torgið Holding sum skal eiga partapeningin í Sp/f Torginum. P/f Poul Hansen skal eiga 50% av partapeninginum, Sp/f Sameng skal eiga 37,5% og Sp/f Pelin skal eiga 12,5%.

Partarnir hava gjort eina eigaraavtalu, har avtala er at Sp/f Sameng hevur rætt til at keypa P/f Poul Hansen úr Sp/f Torgið Holding til ein kurs sum svarar til innara virðið av smápartapeninginum tann dagin keypsynskið verður sett fram móttvegis P/f Poul Hansen, tó í minsta lagi til kurs 100.

Sambært eigaraavtaluni skal P/f Poul Hansen hava tvey av fýra umboðum í nevndini og ein av hesum skal verða nevndarformaður. Formansins atkvøðu verður avgerandi um tað stendur á jøvnum.

Í viðtökunum er tó avtala at avgerðir av stórum týdningi fyrir felagið ella onkrana eigara, kunnu ikki takast utan so at eigararnir eru samdir. Semja er um at hesar avgerður eru at meta sum at vera av stórum týdning: Broytingar í viðtökunum, keyp, søla og veðseting av fastari ogn, ella stórra ognum, val av

Kappingareftirlitið

nýggjum grannskoðara, avgerð at rinda vinningsbýti, stórrri broytingar við rakstrinum hjá felagnum, herundir heil- ella partvís avhending av virksemi felagsins, ella ildögur í nýggjan rakstur.

Í keyppssáttmálanum er avtalaður ein kappingarklausulur í er avmarkaður til 2 ár, og er hetta í samsvar við tað síðvenju sum Kappingarráðið hevur lagt.

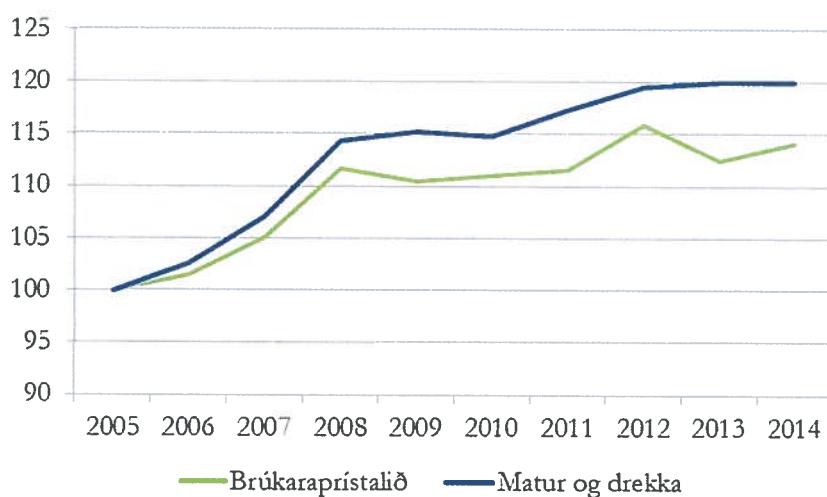
2.2. Føroyiski marknaðurin fyrí gerandisvørur

Í 2015 var mál lagt fyrí Kappingarráðið í snúi seg um føroyska marknaðin fyrí gerandisvørur. Tá var talan um at P/f Poul Hansen og Sp/f Haraldsen lögdu sitt smásolu virksemi í sama felag. Í hesum sambandi var greining gjord av føroyska marknaðinum fyrí gerandisvøru. Reglubrotini nðanfyri og fram til síðu 7 eru frá hesi greining.

Hagstova Føroya uppgerð árliga Brúkaraprístalið, ið er samansett av prísum á vørum og tænastum sum hava serligan týdning fyrí húsarhaldið og samfelagið sum heild. Brúkaraprístalið vísir prísstøðið og prísgongd í Føroyum. Ein samanbering millum Brúkaraprístalið og prístal fyrí ávisan bólk av vørum í Brúkaraprístalinum avdúkar, um hesin bólkur hálar prístalið upp ella niður. Hetta kann í ávisan mun verða ein ábending um prísstøði innan bólkin er kappingarført ella ikki. Slik samanbering sigur tó ikki nakað um orsókina til prísstøði ella prísgongd.

Brúkaraprístalið inniheldur ein bólk, Matur og drekka, sum fevnir um vørur, ið eru kjarnan av teimum vorum, sum fyritókur á marknaðinum fyrí gerandisvørur selja. Á myndini niðanfyri saest Brúkaraprístalið og prístali fyrí bólkin Matur og drekka fyrí árin 2005 til 2014. Brúkaraprístalið vaks nögv í tíðarskeiðinum 2005 til 2008, men síðani hevur lítil og ongin prísvokstur verið.

Mynd 2.2A: Brúkaraprístalið og prístalið fyrí bólkin matur og drekka árin 2005-2014

Kelda: www.hagstovan.fo

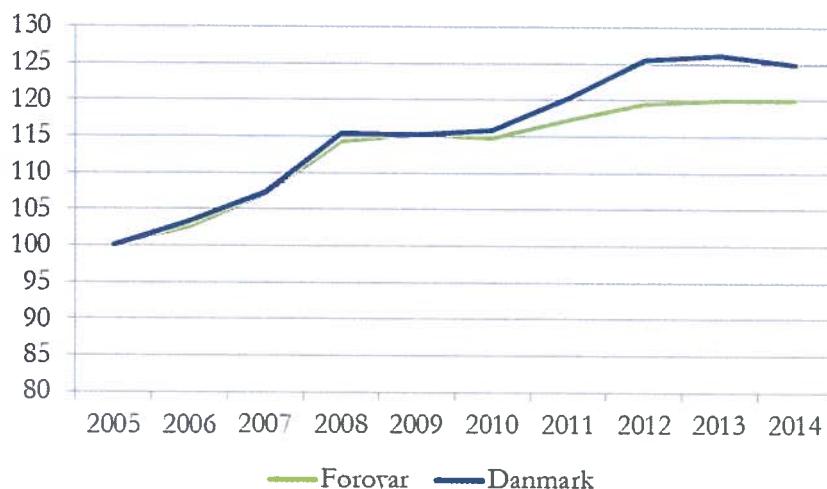
Sum tað framgongur, so er prístalið fyrí bólkin Matur og drekka vaksin meira enn brúkaraprístalið í tíðarskeiðinum. So prísrnr á hesum vørum hava yvirhovur hála brúkaraprístalið upp. Hetta er tó sama gongd sum í Danmark, ið er okkara fremsta samhandilsland, tá tað snýr seg um gerandisvørur.

Kappingareftirlitið

Á myndini niðanfyri sæst gongdin á prístalinum fyri bólkin Matur og drekka í Danmark og Føroyar. Tølini eru frá norden.org, ið hevur ein felags dátugrunn fyri Norðurlendsku londini.

Mynd 2.2B: Prístalið fyri bólkin matur og drekka í Føroyum og Danmark árin 2005-2014

Kelda: www.norden.org

Sum tað framgongur av myndini so er gongdin í Danmark og Føroyum rættuliga lík fyrstu nögvu árin, meðan seinastu árin er prístalið fyri bólkin Matur og drekka vaksin meira í Danmark enn í Føroyum. Danmark er okkara fremsta samhandilsland, tá tað snýr seg um hesar vorur, og tí kunna hækkandi innflutningsprísir verða ein orsok til at prístalið fyri bólkin Matur og drekka er hækkað meir enn foroyska Brúkaraprístalið.

Síðani galldandi kappingarlög var sett í gildi eru tríggjar samanleggingar fráboðaðar og góðkendar, har fyritøkurnar høvdu virksemi á feroyska marknaðinum fyri gerandisvørur.

Í 2011 yvirtók Sp/f Hald handilsvirksmið hjá Sp/f Jóhannes Andreasen, ið hevdi ein handil við Grønlandsvegin¹. Í 2012 keypti P/f Poul Hansen smápartapeningin í Sp/f Inn í Tórshavn frá Sp/f Svøðuni². Í 2013 yvirtók P/f SMS smápartapeningin í Sp/f Inn á Norðskála³.

Ongar ábendingar eru um, at hesar góðkenningar hava havt negativt árin á kappingina á marknaðinum. Á myndini niðanfyri sæst lutfalsliga gongdina í Brúkaraprístalinum, umframt prísgongdina fyri bólkin Matur og drekka. Í báðum føri er talan um broytingar í mun til saman ársfjórðing árið fyrir. Reyðu pílarnir á myndini vísa í hvørjum ári og ársfjórðingi áðurnevndu yvirtókur voru góðkendar.

¹ Mál nr. 11/00006: Sp/f Hald yvirtekur Sp/f Jóhannes Andreasen

² Mál nr. 12/00213: P/f Poul Hansen yvirtekur Sp/f Inn í Tórshavn

³ Mál nr. 13/00230 P/f SMS yvirtekur Sp/f Inn á Norðskála

Kappingareftirlitið

Mynd 2.2D: Brúkaraprístalið. Lutfalslig broyting síðani sama ársfjórðing árið fyri

Kelda: Hagstova Føroya

Sum tað framgongur so hevur prísgongdin innan bólkin Matur og drekka verið stoðug, og uttan nakra serliga príshækkan í tíðarskeiðinum har samanleggingarnar eru farnar fram. Í 2012 byrjar Brúkaraprístalið og prístalið fyri bólkin Matur og drekka at falla, men fallið í prístalinum hevur ikki verið líka stórt.

Hagstova Føroya hevur tann 15. juli 2015 eina grein⁴ har greitt verður frá prísgongdini seinastu árinu. Vist verður á, at høvuðsorsokin til at Brúkaraprístalið er lækka seinastu árin er, at rentan á bústaðarlánnum og prísurin á brenniolju til húesarhaldið eru lækkað nögv. Hetta eru viðurskifti sum kanska ikki hava á stóran ávirkan á tær fyritókur sum eru á marknaðinum fyri gerandisvørur, og tí hevur prísgongdin á hesum vørum ikki fylgt brúkaraprístalinum eins neyvt sum undanfarin ár.

⁴ Hagstova Føroya (15. juli 2015). Brúkaraprístalið er lækkað 1,2 prosent seinasta árið. Er at lesa á <http://www.hagstova.fo/fo/tidindi/2015/07/brukarapristalid-er-laekkad-12-prosent-seinasta-arid>

Kappingareftirlitið

2.2.1 Eftirspurningur eftir gerandisvørum

Samlaða sølan av gerandisvørum í Føroyum í 2014 var áleið 976 mió. kr. uttan MVG og onnur avgjøld. Við ársenda 2014 vóru 48.659 íbúgvær í Føroyum. Sostatt var í miðal selt fyrir 20.000 kr. til hvønn íbúgva.

Á talvuni niðanfyri sæst fyrir hvørja sýslu sær samlað søla, íbúgvaratal, søla fyrir hvønn íbúgva og hvussu nógvir handlar eru fyrir hvønn íbúgva.

Talva 2.3.1: Eftirspurningurin eftir gerandisvørum í føroysku sýslunum í 2014

Sýslur	Søla (t.kr)	Íbúgvar	Søla /íbúgvar (kr.)	Handlar	Handlar pr. 1000 íbúgvar
Nordoyar	104.742	5.848	17.911	5	0,85
Eysturoyar	237.228	10.777	22.012	14	1,30
Streymoyar	464.887	23.034	20.183	18	0,78
Vága	59.625	3.079	19.365	4	1,30
Sandoyar	16.217	1.274	12.729	3	2,35
Suðuroyar	93.074	4.647	20.029	7	1,51
	975.773	48.659	20.053	51	1,05

Kelda: Hagstovan, TAKS, P/f SMS, P/f Poul Hansen, Sp/f P.E, Sp/f Haraldsen

Sum tað framgongur, so er miðal sølan til hvønn íbúgva í Føroyum áleið 20.000 krónur, men samstundis sæst at sølan pr. íbúgva í hvørjari sýslu sveiggjar. Streymoyar, Vága og Suðuroyar sýslur liggja áleið á sama stöði sum miðal fyrir landi, Eysturoyar sýsla liggur ormanfyri miðal, meðan Nordoyar og serliga Sandoyar sýslur liggja nakað niðanfyri.

Verður hugt at talinum av handlum fyrir hvørjar 1.000 íbúgvær er eisini rættuliga stór sveiggj millum sýslurnar. Í Streymoyar sýslu eru 0,78 handlar fyrir hvørjar 1.000 íbúgvær, meðan tað eru 2,35 handlar fyrir hvørjar 1000 íbúgvær í Sandoynni. Í miðal eru 1,05 handlar fyrir hvørjar 1000 íbúgvær í Føroyum.

Verður samaborið við Danmark, so vóru 0,53 handlar pr. íbúgvar í Danmark í 2014. Sostatt eru tvífaldað so nógvir handlar fyrir hvørjar 1.000 íbúgvær í Føroyum sum í Danmark.⁵

Orsókin til stóru sveiggini í býtinum av sølu pr. íbúgva kann möguliga standast av keypsvanum hjá fólk. Keypa fólk inn á veg til ella frá arbeidiðis hevur tað týdning hvar fólk arbeiða, tí tey vilja velja handlar sum eru á farleiðini millum heimi og arbeiðsplássi. Keypa fólk inn leygardag so hevur búplássi týdning, tí tá vil fjarstøðan frá heiminum hava týdning.

⁵ http://dsk.dk/images/pdf_filer/Udviklingen_i_dansk_dagligvarehandel2015.pdf

Kappingareftirlitið

Út frá talvuni omanfyri tykist sum um, at føroyingar yvirhøvur keypa inn á farleiðini millum heimi og arbeiðsplássi. Hetta kann t.d. síggjast við, at sølan fyri hvønn íbúgva í Eysturoynni er væl omanfyri miðal fyri landið, meðan í Norðoyggjum og serliga á Sandoynni er sølan fyri hvønn íbúgva væl lægri enn miðal fyri landið.

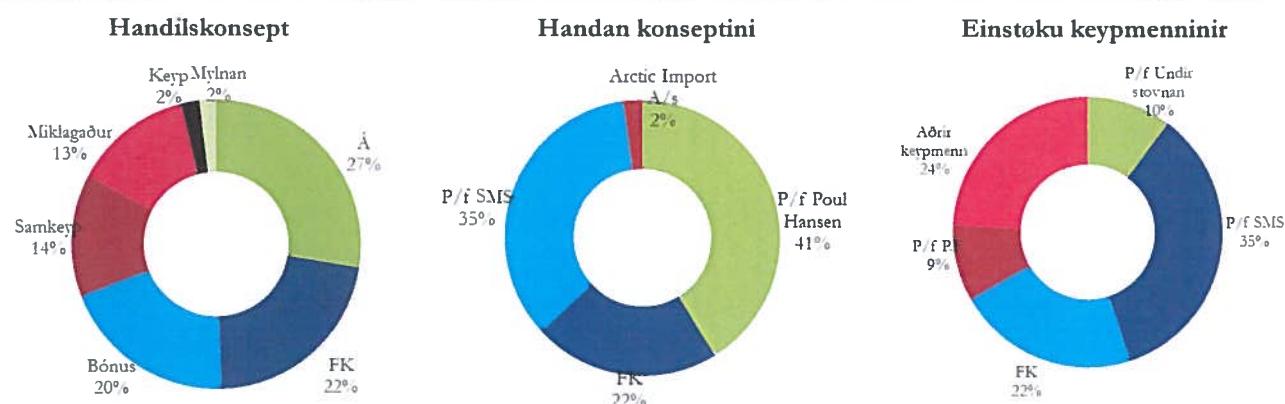
2.2.2 Útboð av gerandisvörum

Kappingin millum veitarar av gerandisvörum fer fram á fleiri stigum. Yvirskipað er kappingin millum einstóku handilskonseptini. Her verður hugsa um Miklagarð, Bónus, Á, FK, Samkeyp, Mylnan, Keyp.

Kappingarmyndugleikin hevur tó eisini ein áhuga í hvussu stoðan á marknaðinum er millum áhugamálini handan handilskonseptini, umframt onnur viðurskifti á marknaðar, t.d. hvussu gongdin er hjá sjálvstøðugu keypmonnunum.

Á myndini niðanfyri sæst býti á marknaðinum alt eftir um stoði verður tikið í handilskonseptinum, áhugamálini handa konseptið, ella millum keypmenn. Óll trý hava týdning fyri virknu kappingina á marknaðinum.

Mynd 2.3.2A: Útboð av gerandisvörum í Føroyum

Kelda: P/f Poul Hansen, P/f SMS, Sp/f P.E., Sp/f Haraldsen og TAKS

Brúkarin hevur sum meginregla bert áhuga í handilskonseptinum. Brúkarin hevur ein greiða fatan av hvussu hann/hon raðfesta einstóku handilskonseptini. Hinvegin vil brúkarin ikki hava storri tokka til ein ávíasan handil í eini ketur í mun til aðrar í somu ketu. Brúkarin fer ikki at koyra 20 minuttr til ein handil, um ein annar handil við sama handilskonsept liggur nærrí.

Brúkarin hevur eisini eina greiða støðu til stødd á handlum. Nevniliða, at jú storri handilin er tess longri góðtekur brúkarin at fjarstóðan er. T.v.s. ein brúkari kann velja at keypa inn í einum handli sum er 20 minuttr burtur, hóast ein annar handil er 10 minuttr burtur, men bert um handilin er storri og hevur breiðari úrval av vørum. T.v.s. at storri handlar hava eitt kundagrundarlag sum fevnir um eitt storri landafrödiligt økið enn smærri handlar⁶.

⁶ Competition Commission: The supply of groceries in the UK market investigation, s. 8, 30. April 2008.

Kappingareftirlitið

Vanliga er at bólka handlar á marknaðinum uppí hesar flokkar: Hypermarket, Supermarket, Minimarket, discount⁷. Í nokrum kanningum eru kioskir íroknaðar í bólkin sum hava virksemi innan sölusum av gerandisvörum.

Fólkatalið í Føroyum ger, at tað er ikki kundagrundarlag til eitt Hypermarket. Dømi um at Hypermarket er Bilka í Danmark. Handlarnir í Føroyum eru í bólkunum Supermarket og Minimarket.

Fyrst í 90'ínum kom Íslendska felagið Bauger H.F. á føroyska marknaðinum við íslendska handilskonseptinum Bónus, ið var eitt discount-konsept. Her hendi tað logna, at Bónus-konsepti í Føroyum við tíðini fór frá, at verða ein discount-handil til eitt Minimarket. Í dag eru ongir discount-handlar í Føroyum. Hetta er ein heldur sermerkt støða, tí í okkara grannalondum hava discount-handlarnir í nögv ár sitið á stórum parti av marknaðinum.

2.3. Viðkomandi marknaður

Fyri at staðfesta støðuna hjá nýggja felagnum er neyðugt at skilmarka viðkomandi marknað. Eftir §5 í kappingarlögini skal kanning gerast av eftirspurnings- og útboðsvaraseting. Tað framgongur tó av lógarviðmerkingunum, at myndugleikin ikki er avmarkaður til bert at brúka hesi metingarstøðini.

Fyri at staðfesta viðkomandi marknað verður vanliga ein SSIP-test brúkt (Small but Significant and Non-transitory Increase in Price). SSNIP-testin verður brúkt fyri at staðfesta minsta moguliga vørumerkið og landafrøðiliga marknað, sum ein tilhugsáður monopolistur kann hækkað prísin á, uttan at kundarnir rýma til annað veitara.

Í sambandi við munandi príshækking verður vanliga hugsa um príshækkingar á 5%, men tað hevur eisini týdning hvat slag av vorum talan er um. Gerandisvørur eru vanliga prísviðkvæmar, t.v.s. at ein lutfalsliga lítil príshækking kann hava við sær at kundin skifti yvir til aðra voru. Hinvegin kann hugsast, at vørur sum teldur, klæði, bilar o.a. eru minni prísviðkvæmar, tí her spælir vorumerkið og sosial virðing inn.

Tá tað kemur til skilmarking av marknaðinum fyri gerandisvørur í Føroyum eru ávíasar avbjóðingar. Í fyrsta lagi, og sum tað framgongur av parti 2.3.1, so tykist sum føroyski brúkarin keypir fleiri ferðir inn um vikuna. Hetta merkir loftast at brúkarin ger síni innkeyp á farleiðini millum arbeiðsplássið og heimið. Hetta er uttan iva orsókin til, at miðal sølan fyri hvønn íbúgva í Norðoyar og Sandoyar sýslu er minni enn miðal fyri landið, meðan miðal fyri Eysturoyar sýslu er hægri enn miðal fyri landið.

Kappingareftirlitið metir tó at hetta eigur ikki at innganga í okkara meting av viðkomandi marknaði, tí hetta merkir ikki, at teir brúkarar sum búgva og arbeiða í Norðoyggjum og á Sandoynni vilja skifta um prísurin har hækkar við 5%. Tvørturímóti verður mett, at tey gjøld sum brúkarin verður álagdur fyri at ferðast frá økinum, ger at ein príshækkan á 5% ikki førir til at brúkarar í Norðoyggjum og á Sandoynni, sum arbeiða á staðnum, vilja fara frá økinum fyri at keypa inn.

Útboðssíðan er eyðkend við at talan yvirhøvur er um ketur. Ymiskt er hvussu ognarskapurin er í Á, Samkeyp og Keyp eru yvirhøvur talan um eitt samstarv millum sjálvstøðugar keypmenn og teirra veitarar. Bónus, Mylnan og Miklagarður hoyra til eitt samtak, P/f SMS, har heilsøla og smásøla er sameina. FK

⁷ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen: Daglivaremarkedet – Konkurrence- og forbrugeranalyse 06/2011, s. 15

Kappingareftirlitið

eru somuleiðis eitt samtak har heilsøla og smásøla er sameinað, tó er tann munur at FK er eitt lutafelag, sum hevur sínar rötur í samvinnurørsluni⁸.

Hvør handil í FK samtakinum hevur ein limanevnd, sum er umboða í stjórnini í FK. Endamálið hjá FK er at útvega limunum góðar og óspiltar vørur, undir so góðum treytum sum gjørligt. Endamálsorðingin og demokratiski bygnaðurin í FK er eitt eyðkenni fyri fyritókur sum byggja á samvinnurørsluna.

Útboðssíðan er sostatt sera fjölbroytt, og skuldi hetta alt annað líka verið grundarlag fyri virknari kapping.

2.3.1 Viðkomandi landafrøðiligur marknaður

Ein Landafrøðiligur marknaður er tað økið har nýggja felagið fer at selja sínar vørur. Økið er eyðkent við at kappingarumstöðurnar eru rættuliga líkar, og at økið líkist frá grannaökjum, við tað at kappingarligu umstöðurnar har er øðrvísi.

SNNIP-testin verður brúkt til at skilmarkað viðkomandi landafrøðiliga marknað. Her verður hugt eftir hvat minsta möguliga økið er, har ein tilhugsáður monopolistur, kann hækka sínar prísir munandi, uttan at kundarnir kunna rýma til aðrar veitarar.

Tá Kappingarmyndugleikar skilmarka landafroðiliga marknað fyri gerandisvørur er síðvenja, at brúka eina avmarking í koyritíð ella eina avmarking í frástöðu frá handilsstaðnum hjá viðkomandi fyritoku, til at staðfesta landafrøðiliga økið.

Í Íslandi hevur Samkeppniseftirlitið síðani 1999 brúkt eina landafrøðiliga skilmarking av marknaðinum fyri gerandisvorur við at seta sum avmarking antin at brúkarin skal ikki koyra longri enn 20 km til handils, ella at koyra í 20 min. til handils.

Hesin háttur var fyrstu ferð nýttur tá ið Baugar hf yvirtók Vöruveltunni hf⁹. Í avgerðini var víst á, at í líknandi málum í útlandinum var skilmarkingin av landafroðiliga marknaðinum gjørd við stöði í teimum handlum sum vóru yvirtíknir. Hetta økið er vanliga skilmarkað sum at liggja innanfyri ein radius á 20 km, ella eitt økið har brúkarin ikki skal brúka meir enn 20 minuttr at ferðast til handilin.

Í avgerðini hjá ES Kommissióni frá 1999 um yvirtökuna hjá Promodes av Catteau var marknaðurin fyri gerandisvorur skilmarkaður landafrøðiliga, sum eitt øki uppá 10-30 minuttr koyring frá teimum yvirtíknunum hjá Etablissement Catteau¹⁰. Men víst verður eisini á, at onnur viðurskifti gera seg galddandi, so sum keypsvanar, úrval og handilsligir fasilitietir o.s.fr.

Í avgerðini hjá ES Kommissiónini frá 2004 um stovnanina av samváða millum Kesko og ICA¹¹ var dagligvørumarknaðurin skilmarkaður landafrøðiliga, sum eitt øki sum lá 10-30 minuttr koyrítíð frá handlunum hjá samváðanum.

⁸ Á donskum: andelsbevægelse

⁹ Yfirtaka Baugs HF á Vöruveltunni hf., Ákvörðun nr. 18/1999

¹⁰ Comp / M.1085 Promodes/Catteau

¹¹ COMP/M.3464 -KESKO / ICA / JV

Kappingareftirlitið

Í avgerðini hjá ES Kommissiónini frá 2007 um yvirkuna hjá REWE av Delvita, var viðkomandi daglivørumarknaður skilmarkaður landafroðiliga sum eitt øki sum lá 20-30 minuttir koiring frá handlunum hjá Delvita¹².

Kappingareftirlitið hevur valt, at brúka eina skilmarking sum tekur stöði í omanfyri nevndu siðvenju, soleiðis, at viðkomandi marknaður verður mettur at liggja innanfyri eitt øki, sum svarar til 20-30 minuttir í bili til handlarnir hjá nýggja felagnum. Tó við teirri avmarking, at økir hvørs farleið til handlar hjá nýggja felagnum er álagt alment gjald, eru ikki at meta sum partar av viðkomandi landafroðiliga marknað.

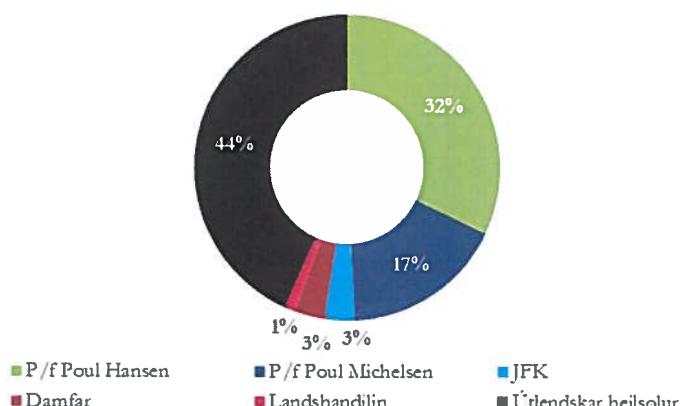
Við stöði í SSNIP-testini er Kappingareftirlitið komið til at suðuroygging er ein landafroðiligur marknaður.

2.4. Ávirkaðir marknaðir

P/f Poul Hansen hevur sítt høvuðsvirksemi innan heilsolu av húscarhaldsvørum. Hetta er ein ovarí¹³ marknaður til teir marknaðir, sum nýggja felagið fer at hava sítt virksemi á.

Á føroyska heilsolu marknaðinum eru fimm storri heilsolur. Umframt hesar hava heilsolurnar Dagrofa og Coop og REMA 1000 virksemi umvegis ávikavist P/F SMS, FK og Arctic Import A/s.

Marknaðrpartarnir á føroyska heilsolumarknaðinum fyri húscarhaldsvørur sæst niðanfyri. Marknaðrpartarnir byggja á metingar hjá fráboðara og Kappingareftirlitinum.

Sum tað framgongur omanfyri, so kemur rættuliga nögv vøra beinleiðis frá útlendskum heilsolum, og kemur fyrst og fremst av at eindirnar á føroyska marknaðinum eru blivnar storri, og flutningsmøguleikarnir til og frá Føroyum eru munandi betri enn fyri 20-30 árum síðani. Útlendsku heilsolurnar sita á 44% av marknaðinum, meðan P/f Poul Hansen situr á 32% og triðistørstur er P/f Poul Michelsen við 17%. HHI fyri henda marknað er 3352, sum er stór miðsavning.

¹² COMP/M.4590 -REWE / DELVITA

¹³ Up-stream

Kappingareftirlitið

2.5. Aðrar bindingar

Tað eru tríggjar ketur á marknaðinum – Á, Samkeyp og Keyp. Fyri allar er at talan er um samstarv millum eina heilsolu og sjálvstöðugar handlar um felags marknaðarföring og sölusum av teimum gerandisvörum sum heilsolan fórir. Keturnar eru eitt aftursvar uppá ta marknaðarföring sum tær stórra fyrítokurnar, FK og P/f SMS, fóra. Við at innganga í tilík samstórv fáa smærri keypmenn möguleika at hava eina kappingarfóra marknaðarföring. Fyri heilsolur er tað ein máti at tryggja sær eitt sölugrundarlag, tí gongdin er hon at alt fleiri vörur verða innfluttar utan um heilsolurnar.

Í avgerðini frá september 2015 voru bæði horisontal viðurskiftini, tvs. at smáhandlar leggja saman, og vertikal viðurskiftini, tvs. at ein av luttakandi fyrítokunum hefur heilsolu, viðgjort. Kappingareftirlitið hefur tí valt bert at viðgera horsionaltu viðurskiftini, tí tað er tann broytingin sum fer ítökiliga fram í sambandi við hesa yvirtökuna.

3. Meting

Tá kappingarneytar leggja saman er talan um eina horisontala samanlegging. Í hesum föri er talan um eina samanlegging har smásöla av gerandisvörum hjá tveimur felögum verður logd í eitt og sama felag.

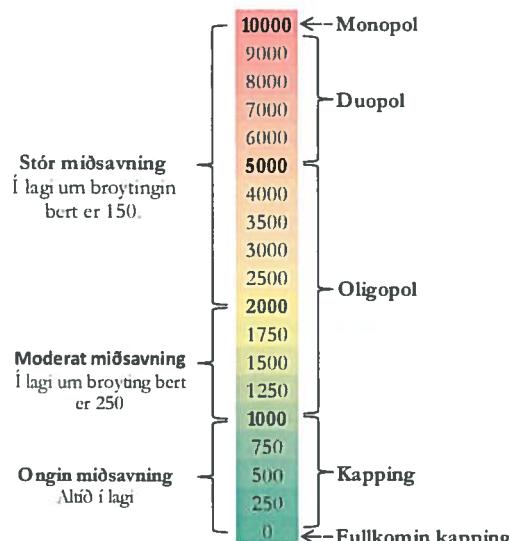
Avleiðingin av horisontalum samanleggingum er, at tað kappingarliga trýst sum hefur verið millum kappingarneytar hvørvur, umframt at miðsavningin økist. Trupulleikar kunna bæði standast av, at samanlagda fyrítókan verður marknaðarráðandi og harvið kann skaða kappingina, og at samanleggingin broytir fyrítreytinum fyrir hvussu kappingin verður frameftir.

Tí verður hugt bæði eftir um ein samanlegging skapar ella styrkir eina marknaðarráðandi stoðu, men eisini um økta miðsavningin kann hava við sær at virkna kappingin verður avmarkað.

Í ES vegleiðingini um horisontalar samanleggingar eru ásett mörk fyrir næri ein samanlegging kann hugast at skapa ella styrka eina marknaðarráðandi stoða. Somuleiðis eru nokur mörk fyrir næri ein samanlegging kann hugast at skapa eina miðsavning sum fer at skaða virknu kappingina.

Í vegleiðingini verður víst á, at um samanlögd felögini fáa ein marknaðarpart á 50%, so er hetta í sær sjálvum eitt greitt tekin um at ein marknaðarráðandi stoða verður skapt ella styrkt. Eru marknaðarparturin millum 40-50%, og enntá undir 40%, kann hetta verða tekin um at ein marknaðarráðandi stoða verður skapt ella styrkist, um tað eru onnur viðurskifti sum stuðla hesum. T.d. tal av kappingarneytum, teirra styrki, ella at vörurnar hjá samanlögdu fyrítokunum eru rættuliga líkar.

Hinvegin vísir ES Kommissiónin á, at ein marknaðarpartur undir 25% er greið ábending um, at ein samanlegging ikki kann hindra kappingini.

Kappingareftirlitið

Viðvilkjandi miðsavning verður í vegleiðingini, víst á, at um Herfindahl indeksi (HHI) eru undir 1.000, ella millum 1.000 og 2.000 og broytingin (Delta) er undir 250, ella HHI er omanfyri 2.000 men Delta er undir 150 vil miðsavningin ikki verða ein trupulleiki, uttan so at tað eru onnur viðurskifti sum kunna stuðla undir at miðsavningin gerst ein trupulleiki.

Sambandi millum marknaðarpart , HHI og Delta er soleiðis, at tess stórra HHI, tess stórra gerst Delta við somu broyting í marknaðarparti. Hetta vísir talvan til högru. Ein samlað broyting av marknaðarpörtum uppá 7%, har HHI fer úr 1742 uppí 2000 gevur eitt Delta uppá 258, meðan ein tilsvarandi broyting har HHI fer úr 1000 uppí 1022 gevur eitt Delta uppá 22.

7 % broyting	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	HHI	Delta
Eftir	20	0	20	0	20	0	20	0	20	0	2.000	
Áðrenn	18	2	18	2	19	1	19	1	19	1	1.742	258
Eftur	12	8	12	8	11	9	11	9	11	9	1.022	
Áðrenn	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	1.000	22

Sambært vegleiðingini er tað yvirskipað tveir mátar ein horisontala samanlegging kann hindra kappingina á marknaðinum.

Í hesi samanlegging fer ongin broyting fram í marknaðarprotunum ella herfindahl indeksi, tí P/f Poul Hansen hevur onki smásolu virksemi í oyndi. Tað skal tó viðmerkjast at P/f Poul Hansen hevur umfatandi heilsoluvirksemi í Suðuroy.

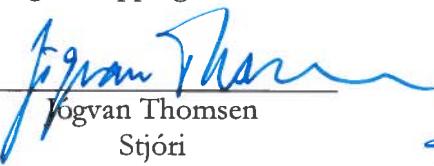
Verður stöði tikið í samlaða umsetninginum av gerandisvorum, so er P/f Poul Hansen høvuðsveitari hjá 47% av marknaðinum og av hesum er umsetningurin hjá Sp/f Torginum 30%. Kappingarlíga avleiðingin av at ein heilsola keypir eina smásolu er ikki neyðturviliga nakað sum vil avmarka kappingina. Hetta er lýst í parti 3 í avgerðini um at lyva samanleggingini av handlunum hjá Sp/f Haraldsen og P/f Poul Hansen.

Kappingareftirlitið metir tí at yvirtókan hjá P/f Poul Hansen av smásoluni hjá Sp/f Torginum fer ikki at hindra virknari kapping á viðkomandi marknaði, og hóast at P/f Poul Hansen situr á munandi parti av heilsolumarknaðinum, so verður ikki mett at hesi viðurskifti fara ikki at hindra virknari kapping á smásolumarknaðinum.

4. Niðurstöða

Kappingareftirlitið hevur tí, við heimild í §15, stk. 5 í kappingarlögini, avgjört at góðkenna yvirtókuna hjá P/f Poul Hansen vfl. av Sp/f Torginum, vísandi til §15, stk. 2, stk. 1 í kappingarlögini. Ásetingin sigur at ein yvirtóka sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping skal góðkennast.

Vegna Kappingareftirlitið

Jógvan Thomsen
Stjóri

Sigurd Rasmussen
Fulltrúi